

Länsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för miljötillsyn
Magnus Westbergh
010-2251486
Magnus.Westbergh@lansstyrelsen.se

YTTRANDE

2021-10-25

1 (4)

Dnr 5652-2021

Regeringskansliet
Miljödepartementet
Att: m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande angående betänkandet en rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53)

Yttrande

Länsstyrelsen att föreslagen lagstiftningsförändring om krav på kommunalt lokaliseringsbesked inom sex månader från att begäran lämnats in bidrar till att uppfylla utredningens syfte. D.v.s. att ta fram förslag som stärker rättssäkerheten och ökar förutsägbarheten och effektiviteten i prövningen av vindkraftsanläggningar. Länsstyrelsen anser att detta förslag till lagstiftningsförändring är bra och bör genomföras.

Länsstyrelsen är mer tveksam till förslaget att kommunerna i lokaliseringsbeskedet ”i princip” ska vara bundna till det som anges i översiktsplanen. Länsstyrelsen anser att detta förslag till lagstiftningsförändring inte bör genomföras.

I övrigt vill länsstyrelsen framföra synpunkter kopplat till utredningens förslag gällande ekonomisk kompensation och hinderbelysning.

Länsstyrelsen utvecklar synpunkterna nedan.

Ett tidigt kommunalt lokaliseringsbesked som ska motiveras

Det finns enligt länsstyrelsen många fördelar med ett tidigt kommunalt lokaliseringsbesked i form av tillstyrkan eller avstyrkan. Bl.a. så slipper exploatörer samt samråds, tillsynsmyndigheter och prövningsmyndigheter lägga tid och resurser på ansökningar där ett beslut om kommunal tillstyrkan blir negativt sent i en tillståndsprocess. D.v.s. länsstyrelsen anser att förslaget sparar ansevärd resurser för flertalet parter i en tillståndsprövning för vindkraft. Detta gäller även länsstyrelsen trots att det föreslås att ett negativt besked ska kunna överklagas till länsstyrelsen. Det arbete som länsstyrelsen i rollen som samråds, tillsynsmyndighet och bevakare av de allmänna miljö och naturintressena i länet lägger på tillståndsprövningar med sen kommunal avstyrkan, bedöms vida överstiga det arbete som länsstyrelsen behöver lägga ned i samband med överklaganden av negativa kommunalt beslut.

Länsstyrelsen anser att utredningens förslag om att kommunen ska fatta lokaliseringsbeslutet inom sex månader från det att projektören eller någon annan som utreder en vindkraftsetablering begärt det, är rimligt. På denna tid bör kommunen hinna förbereda, bereda och fatta ett beslut.

Länsstyrelsen anser också, i likhet utredningens förslag, att det är rimligt att beslutet ska motiveras.

Den kommunala planeringen ska styra

Länsstyrelsen anser att det är rimligt att det i första hand är den kommunala planeringen som ska styra vad beslutet blir. Vad gäller utredningens förslag kopplat till den kommunala planeringen ser länsstyrelsen dock frågetecken och risker.

- I utredningen skrivs att kommunens kan neka till lokaliseringsbesked trots att det finns en vindbruksplan med hänvisning till att kommunen inte har hunnit inrätta sig med de nya förutsättningarna. Men bara under en kort tid efter lagstiftningen har trätt i kraft. Vad betyder en kort tid? Detta måste tydliggöras.
- Författningsförslaget anger att positivt besked i regel alltid ska ske under förutsättning att översiktsplanen är aktuell. Vad som menas med aktuell bör ytterligare tydliggöras.
- Länsstyrelsen ser en risk kopplat till att bestämma höjd på vindkraftsverk i översiktsplanen. Detta kommer bli en svår fråga för en kommun. Idag är en översiktsplan inte juridiskt bindande utan endast vägledande och kommunen kan backa från allt som bestäms i en översiktsplan. Tas möjligheten bort att kunna säga nej till en vindkraftspark om området finns utpekad i översiktsplanen finns risken att kommuner av ren försiktighet inte kommer att medge högre höjder på vindkraftsverken. Detta kan innebära att områden utpekade i översiktsplanen ej blir kommersiellt intressanta för exploatörer.
- Länsstyrelsen ser också en risk att många kommuner som en försiktighetsåtgärd kommer att upphäva sina vindbruksplaner för att kunna bibehålla sin påverkansmöjlighet vad gäller vindkraftsutbyggnad. Det kan leda till att lagförslaget blir verkningslöst i många delar.

Sammantaget ser länsstyrelsen stora risker för att 5 § i den föreslagna lagstiftningen i praktiken inte kommer att fungera som utredningen tänkt. Länsstyrelsen önskar att detta förslag till lagstiftningsförändring stryks. Detta innebär att kommunen då inte blir "tvingade" att följa översiktsplanen, d.v.s. i enlighet med hur det fungerar idag. Trots att en kommun i det scenariot inte är tvingade att ge positivt besked om en tänkt etablering är förenlig med

översiktsplanen så ser länsstyrelsen många fördelar för kommuner och exploatörer om kommunerna tar fram uppdaterade vindbruksplaner.

Länsstyrelsen delar därför utredningens slutsats att ett planeringsstöd snarast bör införas snarast gällande kommunernas planering av vindkraft. Länsstyrelsen delar också utredningens bedömning att det är viktigt att ett planeringsstöd är enkelt att söka och inte kräver omfattande administration eller uppföljningsarbete för kommunerna.

Stöd till kommunerna för detta arbete bör också komma från arbete i enlighet med den nya nationella strategin för hållbar vindkraftutbyggnad där ett förslag är att länsstyrelserna får i uppdrag att ta fram regionala planeringsunderlag för vindkraft. Länsstyrelsen bedömer att ett sådant stöd är avgörande för att den kommunala planeringen av vindkraft blir bra. För att planeringsunderlaget ska vara tillräckligt bra är det också viktigt att länsstyrelsen tilldelas tillräckliga resurser för arbetet.

Ekonomisk kompensation

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att ett system för ekonomisk ersättning till kommuner eller lokalsamhällen bör utarbetas för att kompensera dem vars omgivning påverkas av vindkraftsutbyggnad. Länsstyrelsen anser att detta är en viktig fråga och att en utredning för att utreda hur en fast ersättningsmodell lämpligen utformas snarast bör utföras.

Det finns enligt länsstyrelsen flera fördelar med en fast ersättningsmodell till kommuner eller lokalsamhällen. Först och främst blir det förutsägbart, d.v.s. det går innan en exploatering sker se vilken ekonomisk kompensation som kan förväntas.

För det andra bör det upplevas som mer rättvist. Detta bl.a. att för att dagens oreglerade användning innebär att den eventuella ekonomiska ersättning som lokalsamhället får är beroende av hur goda förhandlare lokalsamhällets representanter är. Det blir också ett faktum att kommunen och lokalsamhället får något tillbaka vid en exploatering och det blir en liten motpol mot det som vanligtvis brukar sägas, d.v.s. att det blir få lokala arbetstillfällen, att elen från en etablering skickas någon annanstans, att skatteintäkterna enbart går till statskassan och att vinsterna från vindkraften hamnar utomlands.

Utredningen resonerar huruvida en ersättning ska gå till kommunen eller till lokalsamhället eller till både och. Länsstyrelsen är inte främmande för en modell som ger ersättning till både och, men hur en modell lämpligen utformas får en framtida utredning visa.

Något som utredningen inte nämnt men som enligt länsstyrelsen ytterligare stärker att frågan bör utredas är att en fast ersättningsmodell skulle kunna bidra till att kommuner mer aktivt arbetar med att uppdatera sina översiktsplaner.

Hinderbelysning av vindkraftverk

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att nuvarande regler för hinderbelysning bidrar till att en del kommuner inte tillåter vindkraft.

Länsstyrelsen anser liksom utredningen att det är lämplig att anpassa det svenska regelverket till den internationella civila luftfartsorganisationen, ICAO:s krav, som bedömer att det är tillräckligt med medelintensivt rött ljus upp till 315 meter. En sådan förändring medför enligt länsstyrelsen mindre störningar i närområdet och bör därmed minska motståndet vid etableringar.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med miljötillsynshandläggare Magnus Westbergh som föredragande. I beslutet har även länsråd Veronica Lauritzsen, avdelningschef Joakim Hellgren på avdelningen för miljö, enhetschef Anna-lena Halvarsson på enheten för miljötillsyn, Maria Andersson på enheten för samhällsplanering och Åsa Eklund Öberg på enheten för hållbar utveckling medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.